

Biologiya testi

Təlimat

Sizə imtahan testinin elektron bukletini təqdim edirik.

Testin maksimal xalı 60.

Testi yerinə yetirmək üçün sizə 3 saat 30 dəqiqə verilir.

Tapşırıq xalı hər tapşırıq nömrəsindən əvvəl mötərizədə göstərilir.

Uğurlar arzulayırıq!

1-30-ci tapşırıqlar üçün təlimat.

Hər bir tapşırığın nömrəsinin qarşısında mötərizədə tapşırığın balı qeyd olunub. Hər bir seçimcavablı sualın dörd ehtimal olunan cavabı var. Onlardan yalnız biri düzgündür. Seçdiyiniz cavabı cavablar vərəqinə bu cür keçirin: müvafiq xanaya X işarəsi qoyun. Digər başqa qeydlər, üfüqi və ya şaquli xətlər, dairələmək və s. elektron proqramlar tərəfindən qeydə alınmır. Əgər cavablar vərəqində qeyd etdiyiniz cavabı düzəltmək istəyirsinizsə, X işarəsi qoyduğunuz xananı bütövlükdə rəngləyin və sonra cavabın yeni variantını işarələyin (yeni xanaya X işarəsi yazın). Düzəltdiyiniz cavabı yenidən düzəltmək qeyri-mümkündür.

Seçimcavablı sualların bir neçə cavabı olduqda, bütün komponentləri düzgün olan cavabı seçməlisiniz.

(1) 1. Amöbdə qidanın həzmində hansı orqanoid iştirak edir?

- ə) Lizosom;
- ə) Mitoxondri;
- ə) Holci aparatı;
- ə) Endoplazmatik şəbəkə.

(1) 2. Hansı maddə mitoxondridə sintez olunur?

I – ATF

II – Zülal

III – Karbohidrat

ə) Yalnız I;

ə) Yalnız II;

ə) I və II;

ə) I və III.

(1) 3. Sürünənlər amfibilərdən fərqli hansı əlamətlərə malikdirlər?

I – Yalnız quruda çoxalma

II – Daxili mayalanma

III – Üçkəməralı ürək

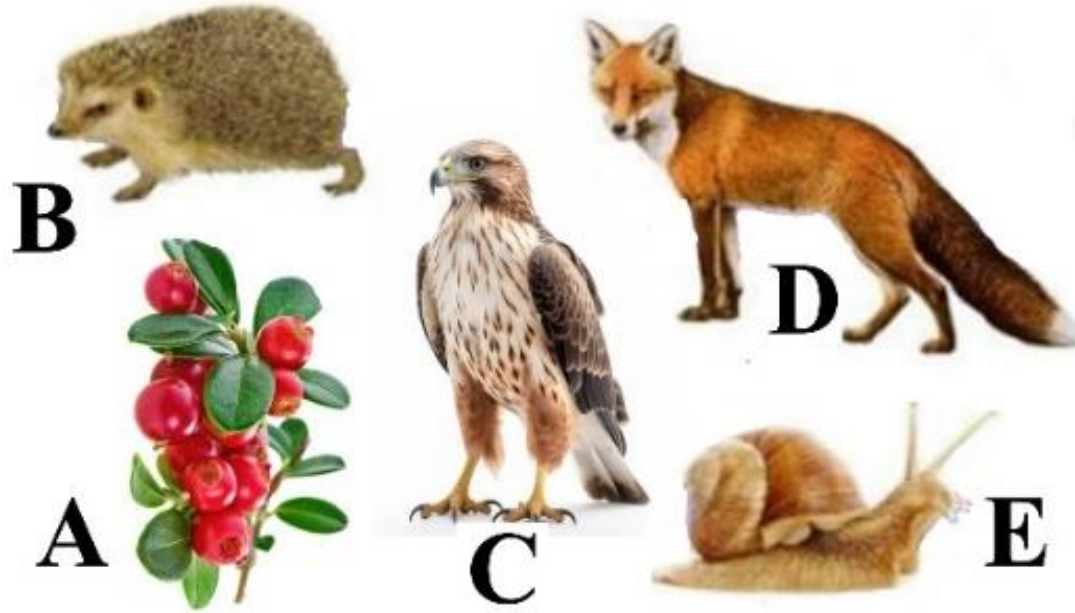
ə) Yalnız I və II;

ə) Yalnız I və III;

ə) Yalnız II və III;

ə) I, II və III.

(1) 4. Verilmiş fərdlərlə qida zənciri qurun və müəyyən edin: üçüncü dərəcəli konsumentin sayının azalması nəticəsində hansı latın hərfi ilə işarə olunmuş fərdlərin sayı azalacaq.

- ə) Yalnız A;
- ə) Yalnız E;
- ə) B və C;
- ə) C və E.

(1) 5. Hüceyrəvi tənəffüs prosesində əmələ gələ bilər:

I – Su molekulları

II – Hidrogen protonları

III – İstilik

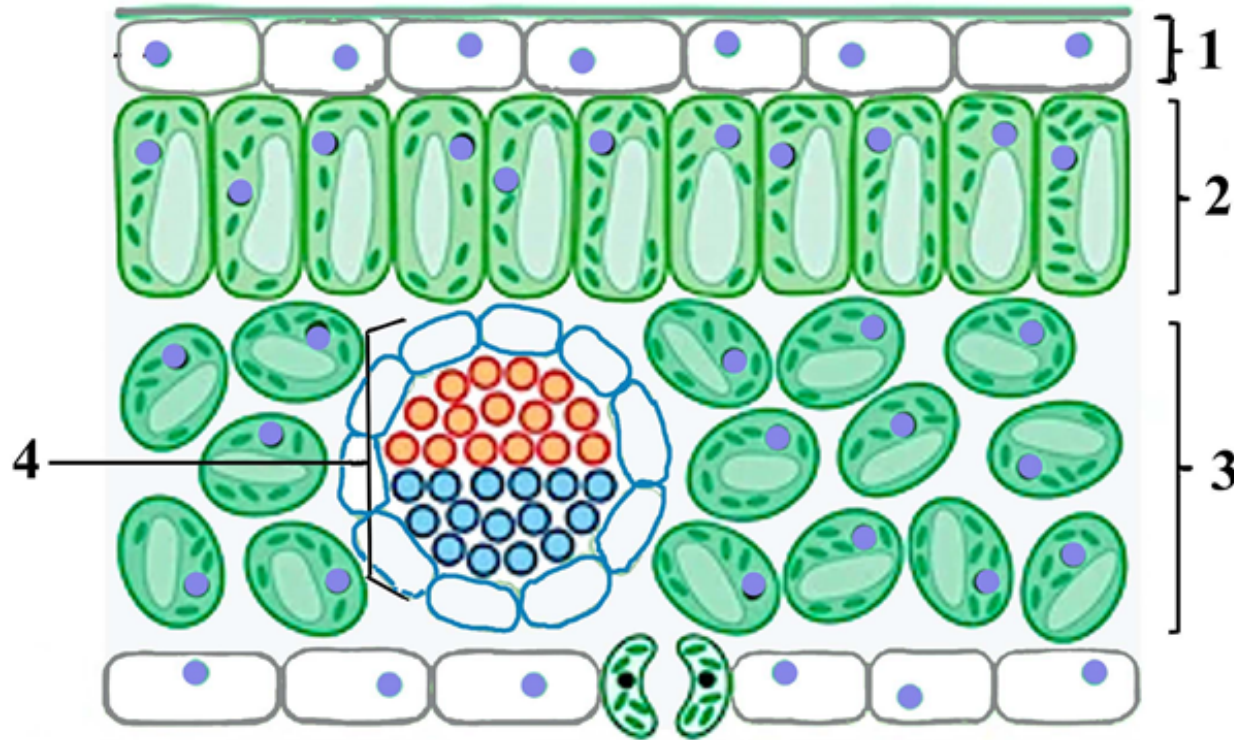
ə) Yalnız I və II;

ə) Yalnız I və III;

ə) Yalnız II və III;

ə) I, II və III.

(1) 6. İllüstrasiyada yarpağın en kəsiyi verilmişdir. Hansı rəqəmlə işarə olunmuş hissələrdən oksigen ayrılmaz?

а) 1 və 3;

б) 1 və 4;

в) 2 və 3;

г) 2 və 4.

(1) 7. Birbaşa hansı orqanların funksiyasının pozulması insanın qanında və sidikdə qlükozanın miqdarının artmasına səbəb ola bilər?

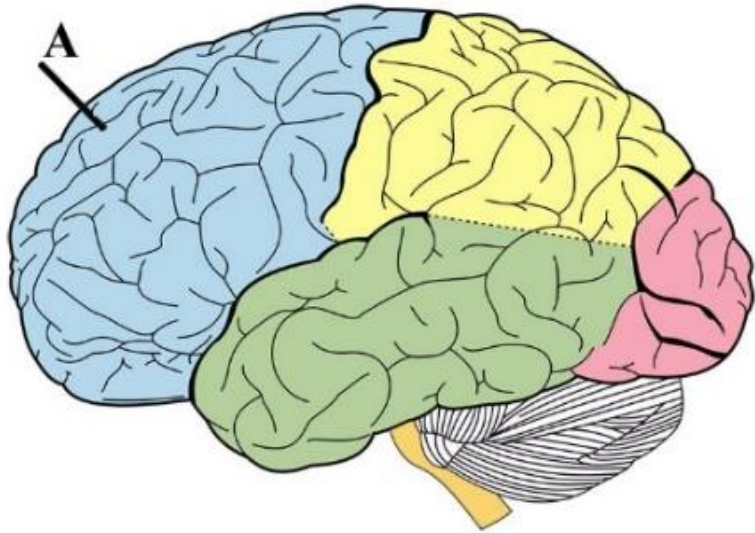
I – Qaraciyərin

II – Pankreasın

III – Böyrəküstü vəzin

- ə) Yalnız I və II;
- ə) Yalnız I və III;
- ə) Yalnız II və III;
- ə) I, II və III.

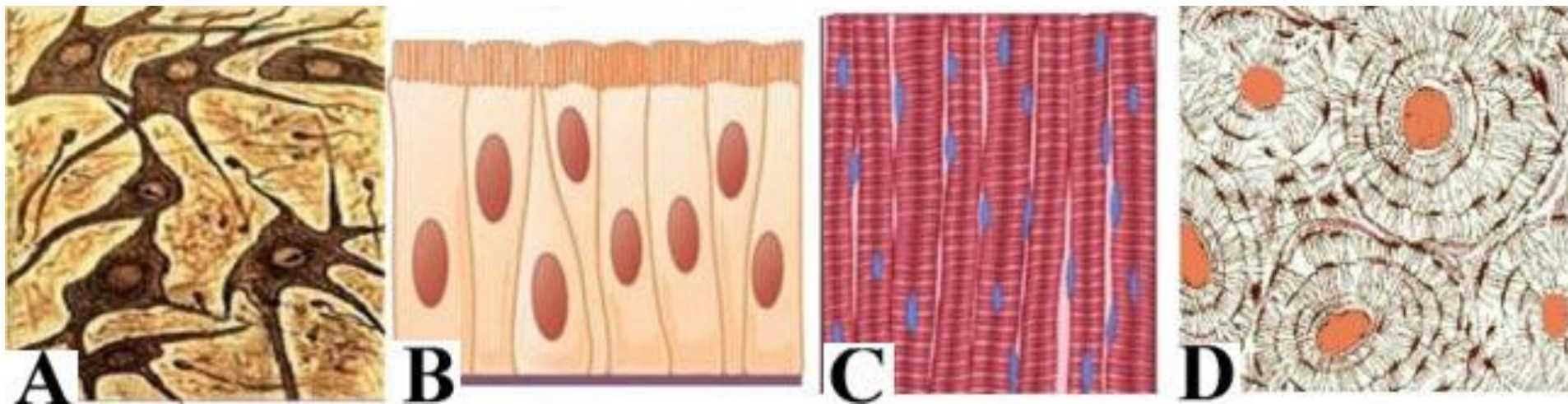
(1) 8. Böyük yarımkürənin A hərfi ilə işarə olunan hissəsi hansı funksiyaları yerinə yetirir?

- I – Eşitmə məlumatının işlənməsi
- II – Görmə məlumatının işlənməsi
- III – Şifahi və yazılı nitq

- ə) Yalnız I; b) Yalnız II; c) Yalnız III; d) I və III.

(1) 9. Hansı latın hərfi ilə işarə olunmuş toxumaya tənəffüs yollarında rast gəlinir?

а) A;

б) B;

в) C;

г) D.

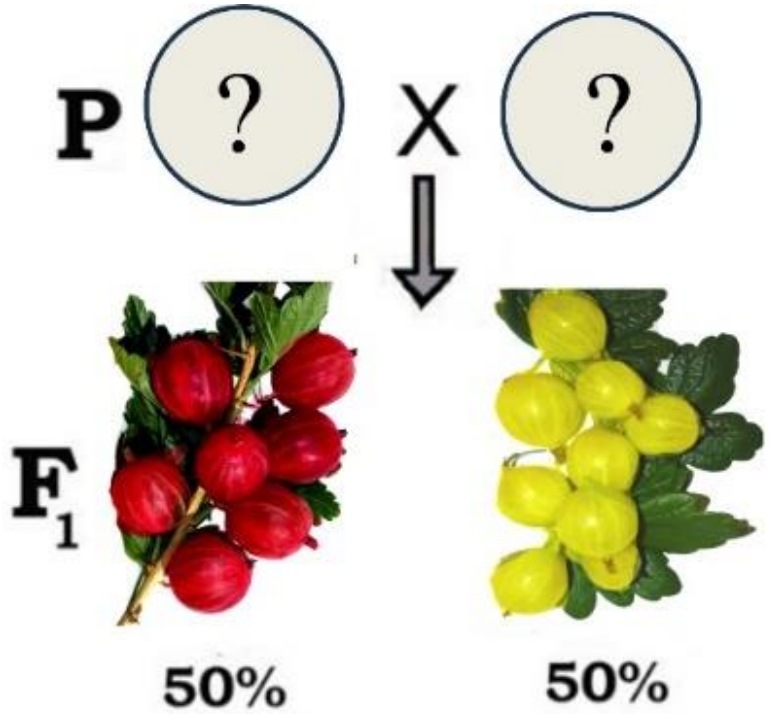
(1) 10. Əgər ikizəncirli DNT molekulunda timinin miqdarı 20%-dirsə, onda həmin DNT molekulunda olacaq:

- а) 30% qvanın;
- б) 20% sitozin;
- в) 40% adenin;
- г) 40% sitozin.

(1) 11. Bəzi antibiotik insanın bağırsaq florasının məhvində səbəb olur. Bu cür antibiotiklərin uzunmüddətli qəbulu hansı növ avitaminoza səbəb olar?

- ə) A;
- ə) C;
- ə) D;
- ə) K.

(1) 12. İllüstrasiyaya əsaslanaraq başlanğıc bitkilərin (P) genotiplərini təyin edin.

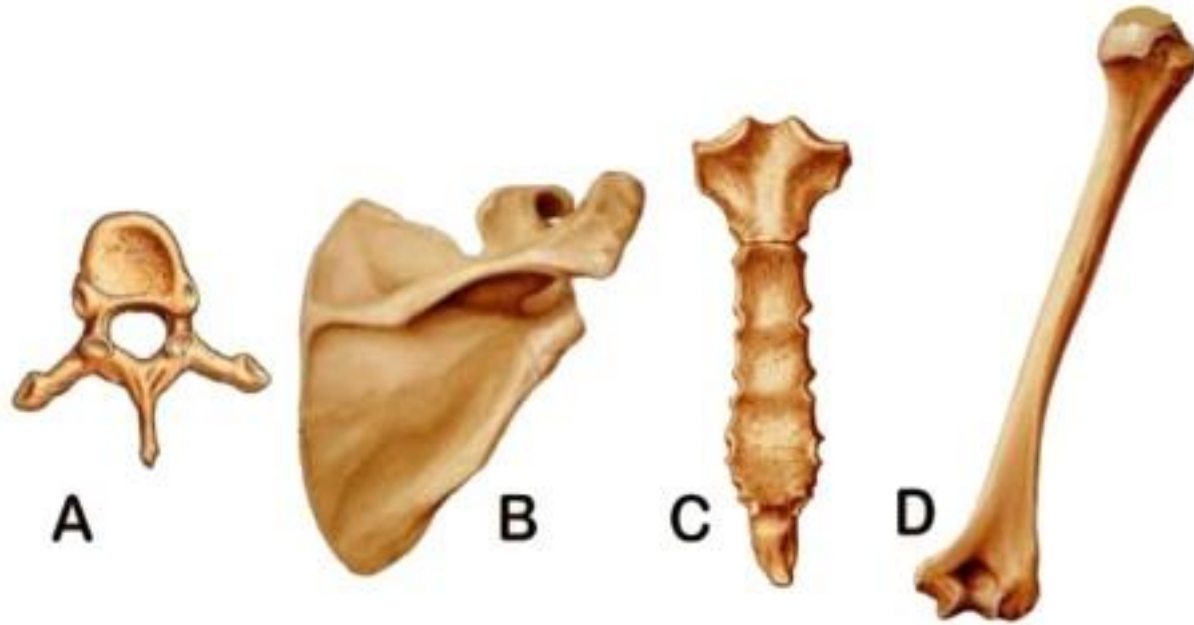

- а) AA x aa;
- б) Aa x aa;
- в) Aa x Aa;
- г) AA x Aa.

(1) 13. Qulağın hansı hissəsində spesifik reseptorlar var?

- ⸈) Təbil pərdəsində;
- ⸉) Yevstax borusunda;
- ⸊) Eşitmə borusunda;
- ⸋) Yarımhəlqəvi kanallarda.

(1) 14. İllüstrasiyaya əsasən müəyyən edin, hansı latın hərfi ilə işarə olunmuş sümüyə gövdənin skeletində rast gəlinir.

- ə) A və B;
- ə) A və C;
- ə) B və C;
- ə) C və D.

(1) 15. Konvergent təkamülə nümunədir:

I – Səhləbin çiçəyinin həşəratə bənzəməsi

II – Bəzi milçəyin eşşəkarısına bənzəməsi

III – Aslanlarda cinsi dimorfizm

ə) Yalnız I;

ə) Yalnız II;

ə) Yalnız III;

ə) I və II.

(1) 16. RNT nukleotidlərdən təşkil olunmuş polimerdir. RNT zəncirini meydana gətirmək üçün nukleotidlərin hansı hissələri bir-birilə birləşir?

- ə) Azotlu əsaslar;
- ə) Riboza və fosfat;
- ə) Azotlu əsas və fosfat;
- ə) Azotlu əsas və riboza.

(1) 17. Hüceyrələr intensiv şəkildə mitoz yolla bölünürlər:

I – Qırmızı sümük iliyində

II – Onurğa beynində

III – Toxumluqda

ə) Yalnız I;

ə) Yalnız II;

ə) I və III;

ə) II və III.

(1) 18. Sadalanan nümunələrdən hansı şərti refleksə aiddir?

1. Pişiyin başını sürətlə səs gələn tərəfə çevirməsi
2. İtdə yeməyi gördüyü zaman tüpürcəyin ifraz olunması
3. İtin yad insanı gördükdə hürməsi
4. Tozlu mütidə asqırmaq

ə) 1 və 3;

ə) 1 və 4;

ə) 2 və 3;

ə) 2 və 4.

(1) 19. Hansı maddənin polimer strukturu yoxdur?

- ə) Qlükaqonun;
- ə) Xitinin;
- ə) Progesteronun;
- ə) Qlikogenin.

(1) 20. Hansı maddənin parçalanma məhsulları bağırsaq xovlarının kapilyar damarlarına keçir?

I – Karbohidratın

II – Zülalın

III – Yağın

- ə) Yalnız I və II;
- ə) Yalnız I və III;
- ə) Yalnız II və III;
- ə) I, II və III.

(1) 21. Hüceyrənin hansı strukturunda ribosomla funksional olaraq birləşmiş m-RNT və n-RNT -lərinə rast gəlinir?

1. Nüvədə
2. Endoplazmatik şəbəkədə
3. Holci kompleksində
4. Sitoplazmada

- ə) 1 və 3;
- ə) 1 və 4;
- ə) 2 və 4;
- ə) 2 və 3.

(1) 22. Quru bitkiləri biosferə necə təsir etdilər?

I – Torpağı əmələ gətirdilər

II – Konsumentlərin sayını artırdılar

III – Atmosferdə karbon qazının miqdarını azaltdılar

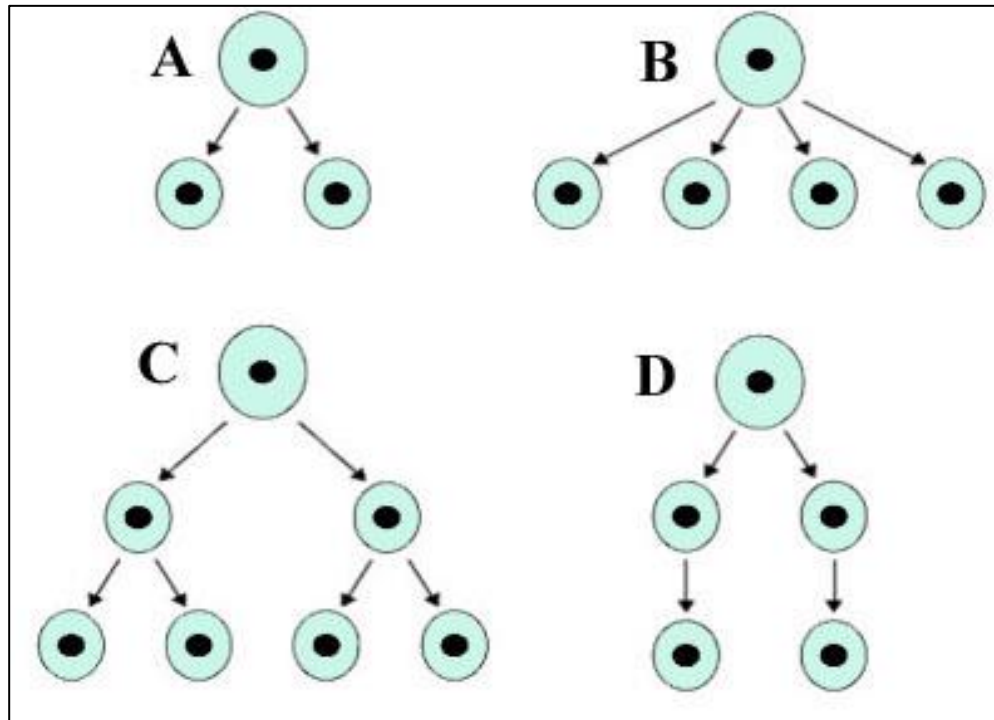
ə) Yalnız I və II;

ə) Yalnız I və III;

ə) Yalnız II və III;

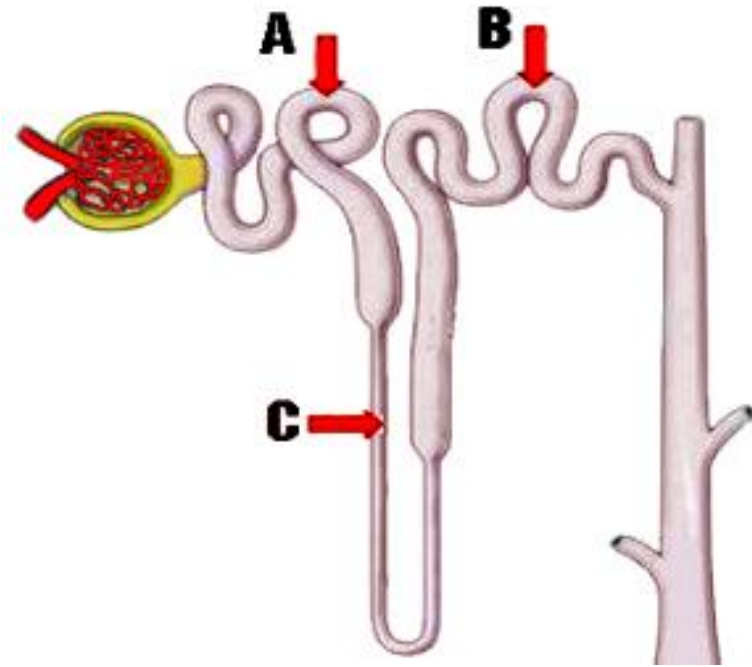
ə) I, II və III.

(1) 23. Hansı latın hərfi ilə işarə olunan sxem spermatogenezin yetişmə mərhələsinə uyğun gəlir?

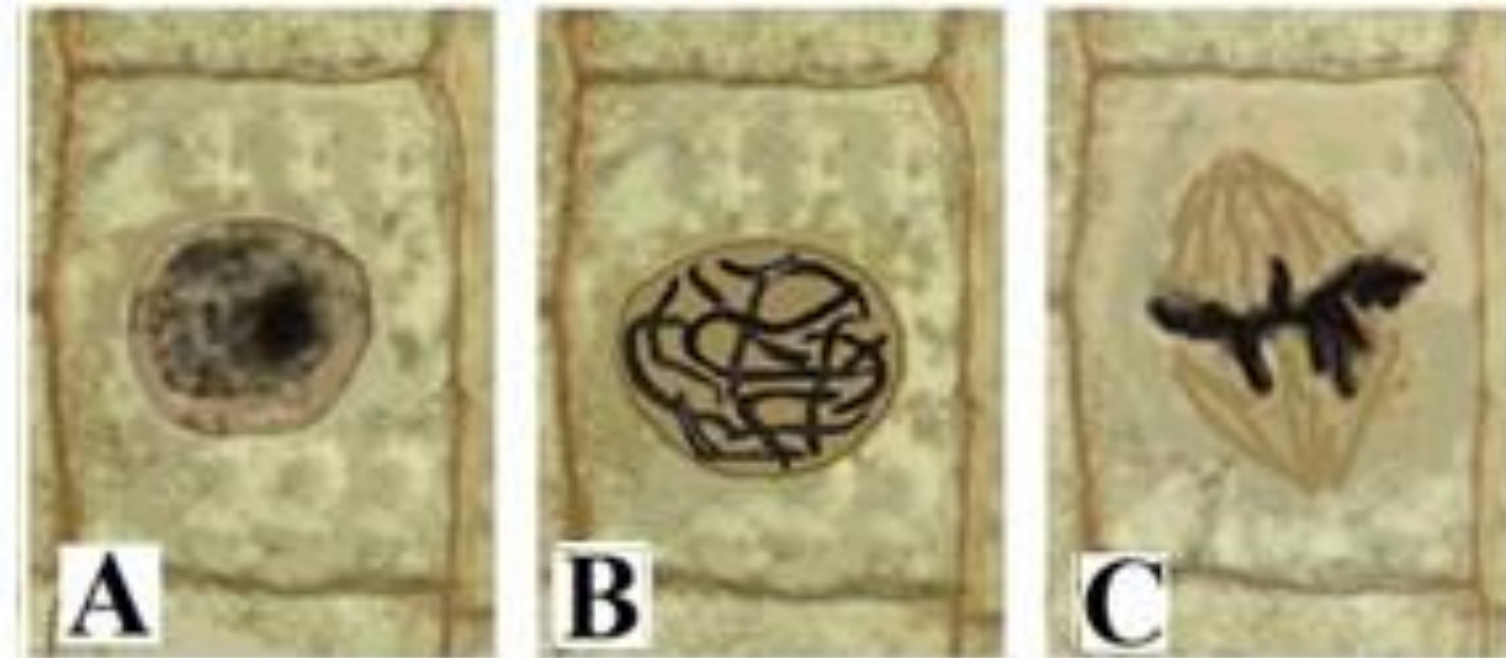
- а) A;
- б) B;
- в) C;
- г) D.

(1) 24. İllüstrasiyada nefronun bölgələri latın hərfləri ilə işarə edilmişdir. Hansı bölgədə qlükozanın (I), suyun (II) və aminturşuların (III) geri sorulması ən intensiv baş verir?

	I	II	III
δ	A	C	B
ð	B	B	C
ð	A	C	A
ℓ	C	A	B

(1) 25. İllüstrasiyaya əsasən müəyyən edin, hansı latın hərfi ilə işarə olunan hüceyrədə DNT-nin sintezi gedir.

- ə) Yalnız A;
- ə) Yalnız B;
- ə) A və B;
- ə) A və C.

(1) 26. Simpatrik (ekoloji) yolla formalaşdı:

I – Şərqi asiyada payızgülünün poliploid növləri

II – Küləkli adada qanadsız həşəratlar

III – Avropada və qafqazda inciçiçəyinin müxtəlif növləri

ə) Yalnız I və II;

ə) Yalnız I və III;

ə) Yalnız II və III;

ə) I, II və III.

(1) 27. İstilik tənzimlənməsində iştirak edir, dərinin:

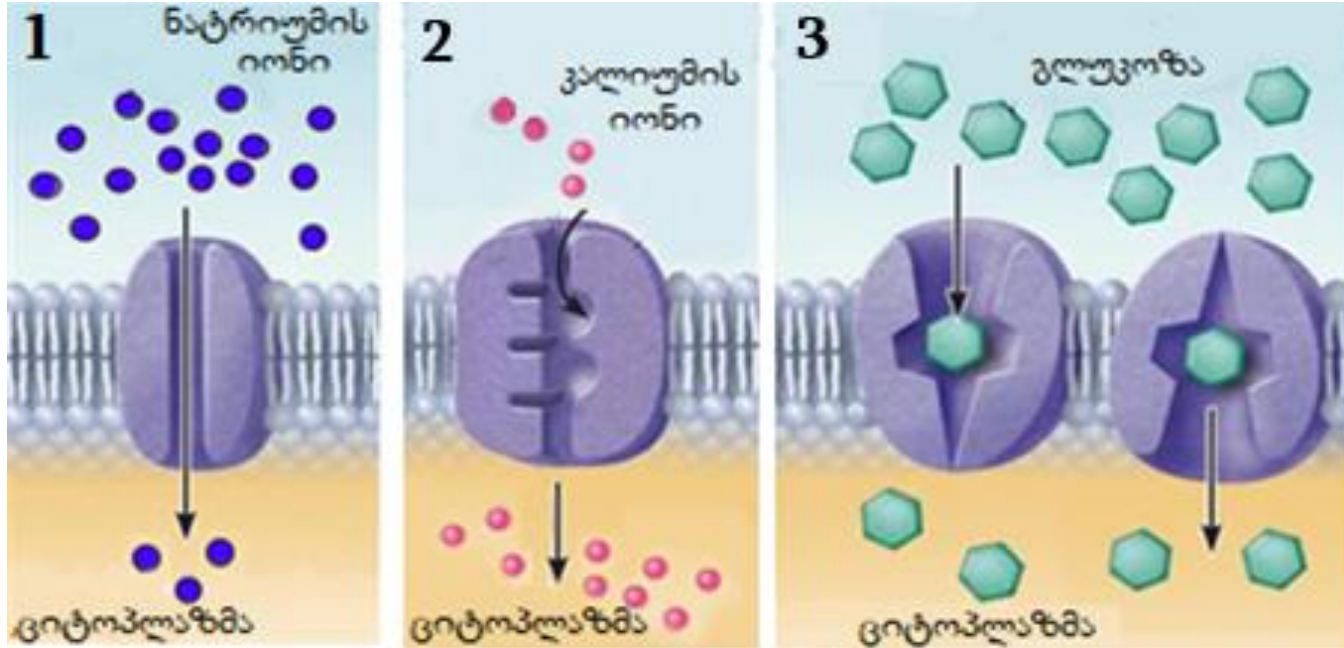
I – Tər vəziləri

II – Kapilyar şəbəkələri

III – Epidermis

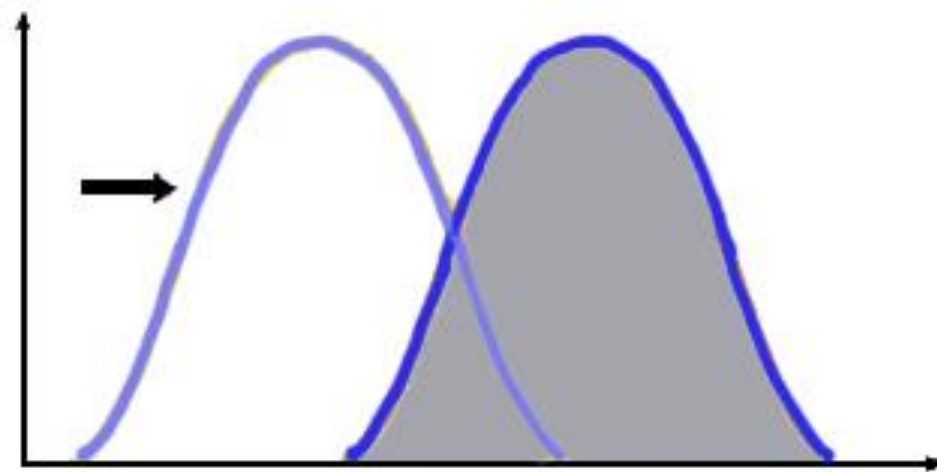
- ə) Yalnız I və II;
- ə) Yalnız I və III;
- ə) Yalnız II və III;
- ə) I, II və III.

(1) 28. Hansi rəqəmlərlə işarə olunmuş şəkilə asanlaşdırılmış diffuziya əks olunmuşdur?

- ა) Yalnız 1 və 2;
- ბ) Yalnız 1 və 3;
- გ) Yalnız 2 və 3;
- დ) 1, 2 və 3.

(1) 29. Sadalanan nümunələrdən hansı, qrafikdə əks olunan təbii seçmənin təsirilə formalaşdı?

I – Fungisidlərə qarşı dayanıqlı patogen göbələk formaları

II – Bağ ilbizinin populyasiyasında zolaqlı və zolaqsız çanağı olan formalar

III – Sənaye bölgələrində tozağacı üzərində tünd rəngli kəpənəklər

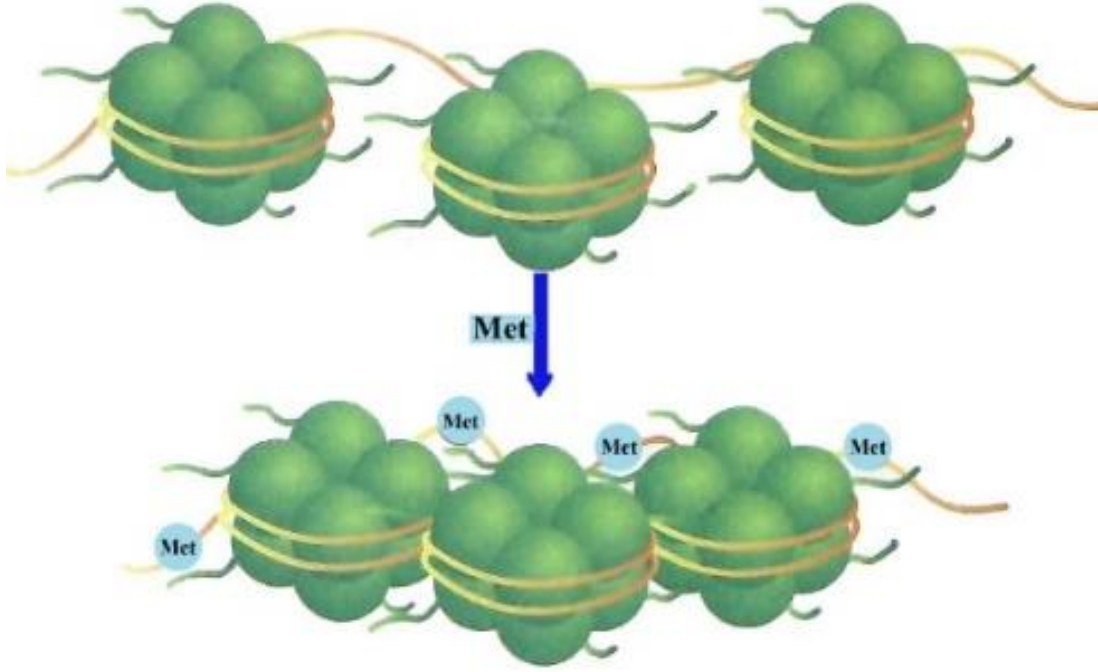
ə) Yalnız I;

ə) Yalnız II;

ə) I və II;

ə) I və III.

(1) 30. İllüstrasiyada verilmiş metilləşmə prosesi nəyə səbəb olar?

- ə) Genin represiyasına;
- ə) Transkripsiyanın güclənməsinə;
- ə) Translyasiyanın başlamasına;
- ə) Genetik kodun dəyişməsinə.

№ 31-42 Tapşırıqlar üçün təlimat.

**Tapşırığın şərti ilə diqqətlə tanış olun və hər suala konkret, hərtərəfli
və tam cavab verin.**

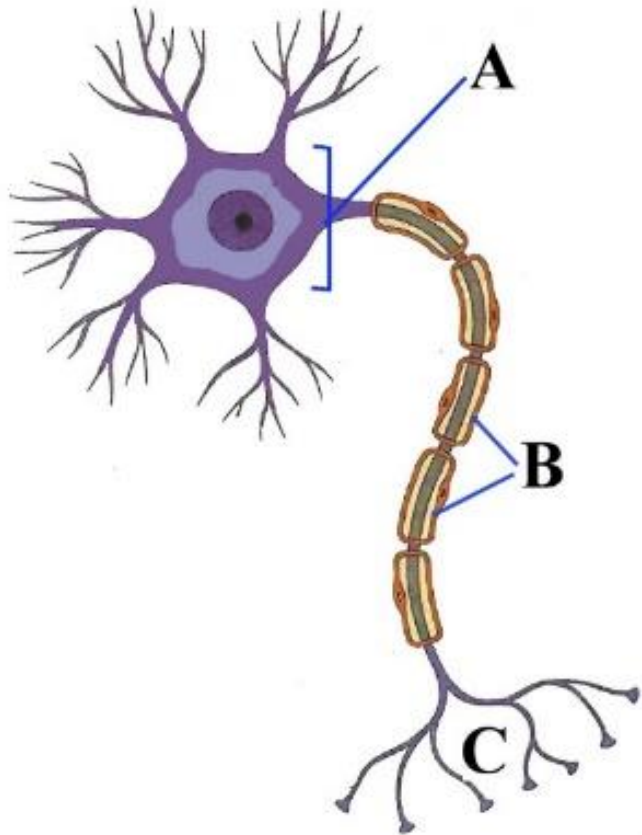
(2) 31. İllüstrasiyada, bir sinifdə birləşən növlər verilmişdir. Müəyyən edin:

31.1. Göstərilən heyvanları hansı iki sistemə görə eyni sinifdə birləşdirirlər;

31.2. Parçalanma məhsullarını orqanizmdən hansı orqan xaric edir.

(3) 32. İllüstrasiyada hərəki neyron sxematik olaraq təsvir edilmişdir. Müəyyən edin:

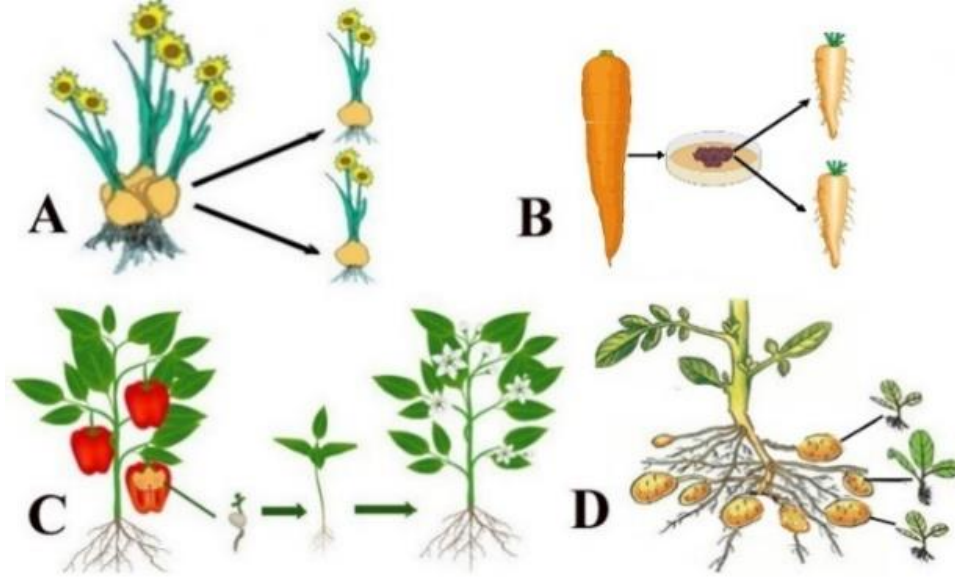

32.1. A hərfi ilə işarə olunan struktur sinir sisteminin hansı hissəsində yerləşmişdir;

32.2. B hərfi ilə işarə olunan struktur hansı funksiyanı yerinə yetirir;

32.3. C hərfi ilə işarə olunan hissənin zədələnməsi nəyə səbəb olar.

(2) 33. İllüstrasiyada bitkilərin çoxalma formaları latın hərfləri ilə işarə edilmişdir. Müəyyən edin:

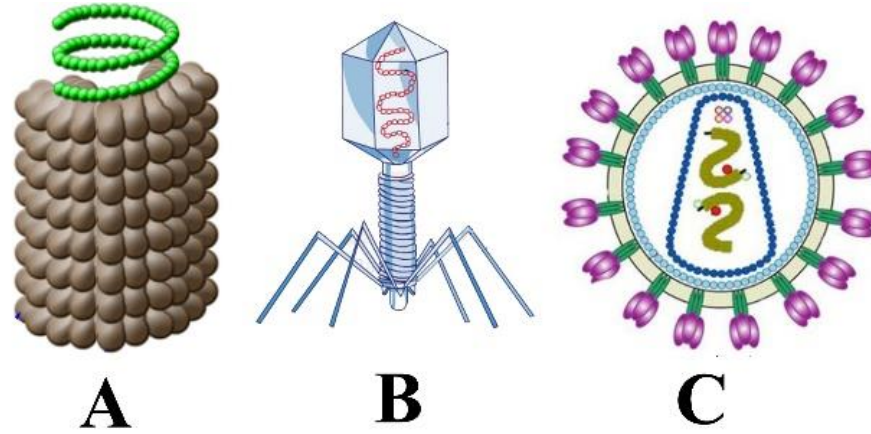

33.1. Hansı hərflə işarə olunan şəkil kök vasitəsilə çoxalmanı əks etdirir;

33.2. D hərfi ilə işarə olunan bitki konkret olaraq nə ilə çoxalır.

(3) 34. İllüstrasiyada əks olunan viruslar latın hərfləri ilə işarə olunmuşdur.

Müəyyən edin:

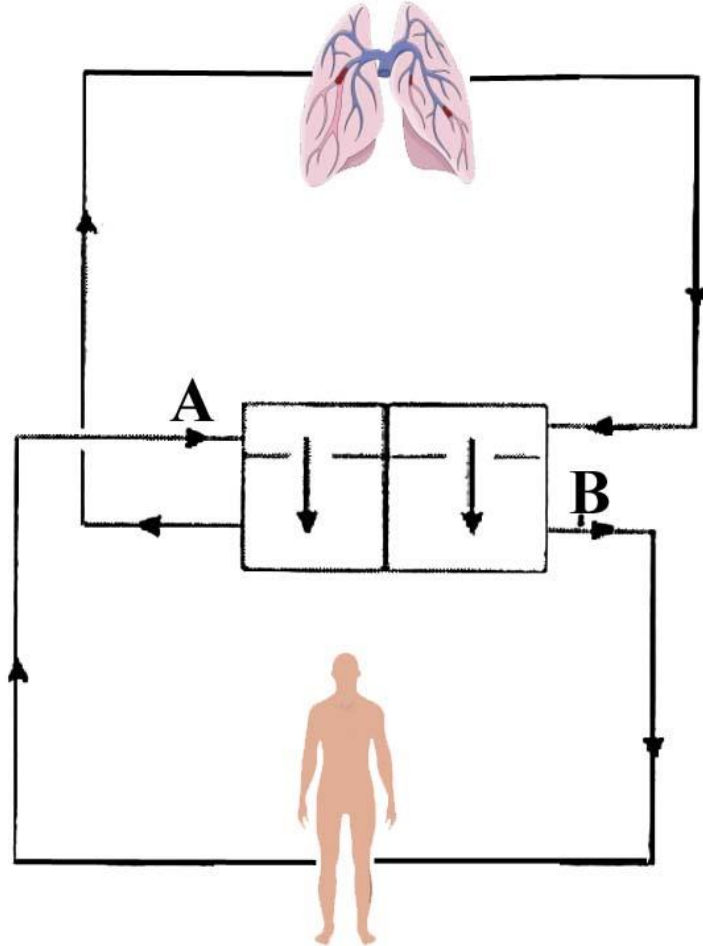

34.1. **A** hərfi ilə işarə olunan virus bitki hüceyrəsinin hansı orqanoidini zədələyir;

34.2. **B** hərfi ilə işarə olunan virusun hansı komponenti sahib orqanizmin hüceyrəsinə daxil olur;

34.3. **C** hərfi ilə işarə olunan virus konkret olaraq insanın hansı hüceyrələrini zədələyir.

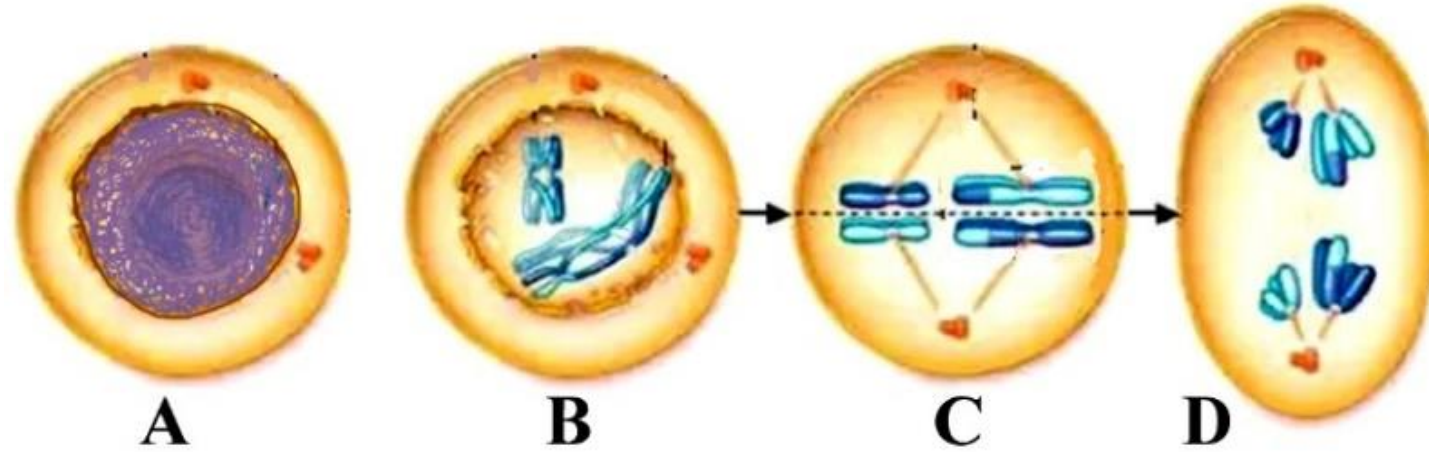
(2) 35. İnsanın qan dövranı sxemi verilmişdir. Müəyyən edin:

35.1. **A** hissədə hansı qan hərəkət edir;

35.2. **B** hissə hansı qan damarına yuğun gəlir.

(3) 36. İllüstrasiyada verilmiş hüceyrənin bölünməsi sxemindən istifadə edərək müəyyən edin:

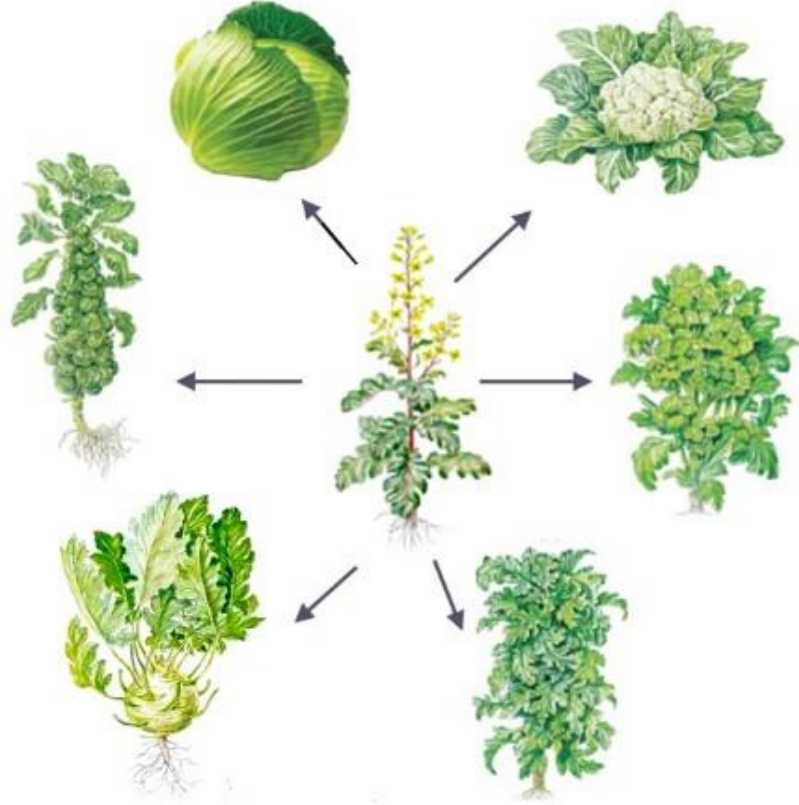

36.1. Bölünmə prosesi hansı orqanda gedir;

36.2. C hərfi ilə işarə olunan hüceyrə hansı bölünmənin hansı fazasındadır;

36.3. D hərfi ilə işarə olunan fazada pozğunluq hansı növ mutasiyaya səbəb olar.

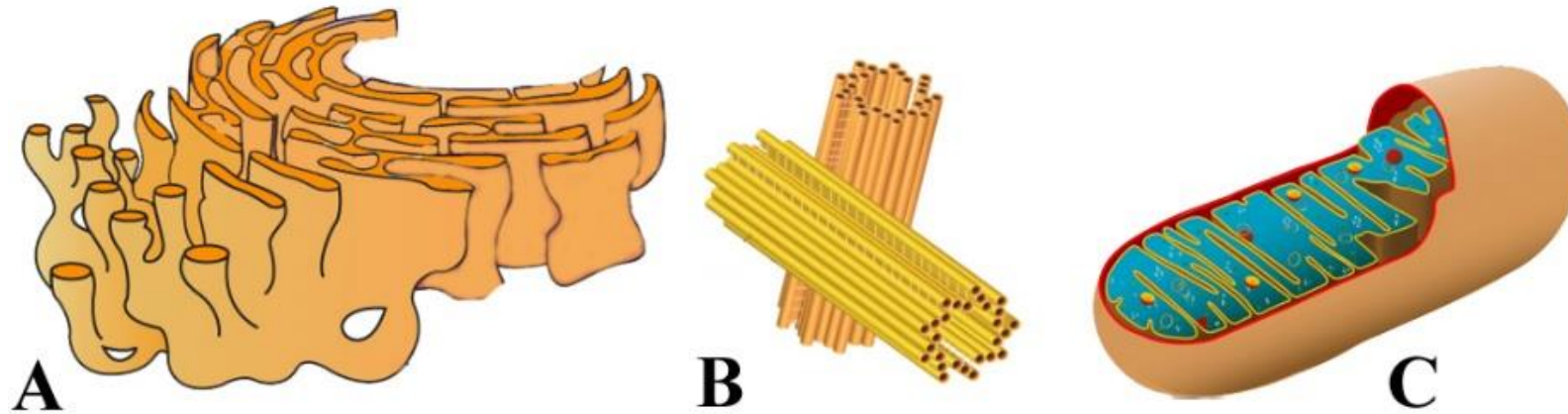
(2) 37. İllüstrasiyada yabani kələm və ondan alınan sortlar verilmişdir. Müəyyən edin:

37.1. İnsan sortları almağı **hansı üsullarla** bacardı;

37.2. Yabani bitki ilə müqayisədə, kələm sortlarının hansı 2 orqanı dəyişmişdir.

(3) 38. İllüstrasiyaya əsasən müəyyən edin:

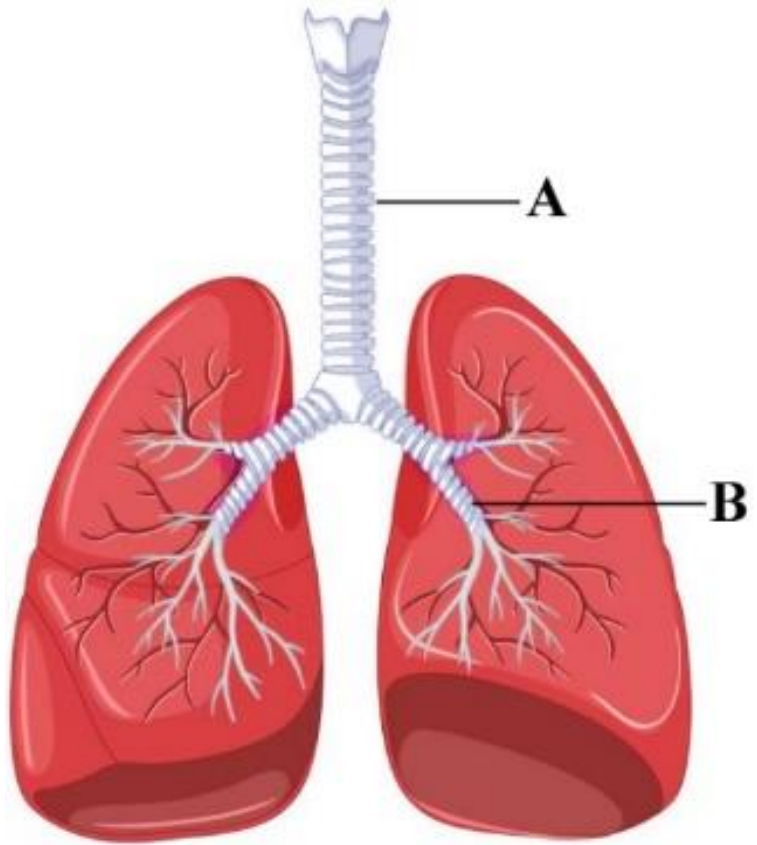

38.1. **A** hərfi ilə işarə olunan orqanoiddə hansı üzvi maddələr sintez olunur;

38.2. **B** hərfi ilə işarə olunan struktur hansı prosesdə iştirak edir;

38.3. **C** hərfi ilə işarə olunan orqanoiddə gedən əsas proses.

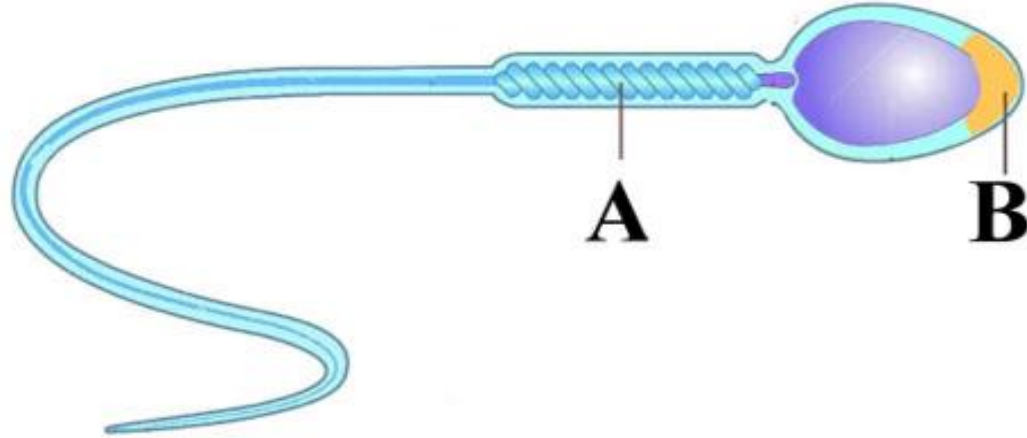
(2) 39. İllüstrasiyada tənəffüs sistemi əks olunmuşdur.

39.1. A və B hərfləri ilə işarə olunan strukturların formasını hansı toxuma təyin edir?

39.2. Ağciyərlər əsasən hansı toxumadan ibarətdirlər?

(3) 40. İllüstrasiyaya əsasən müəyyən edin:

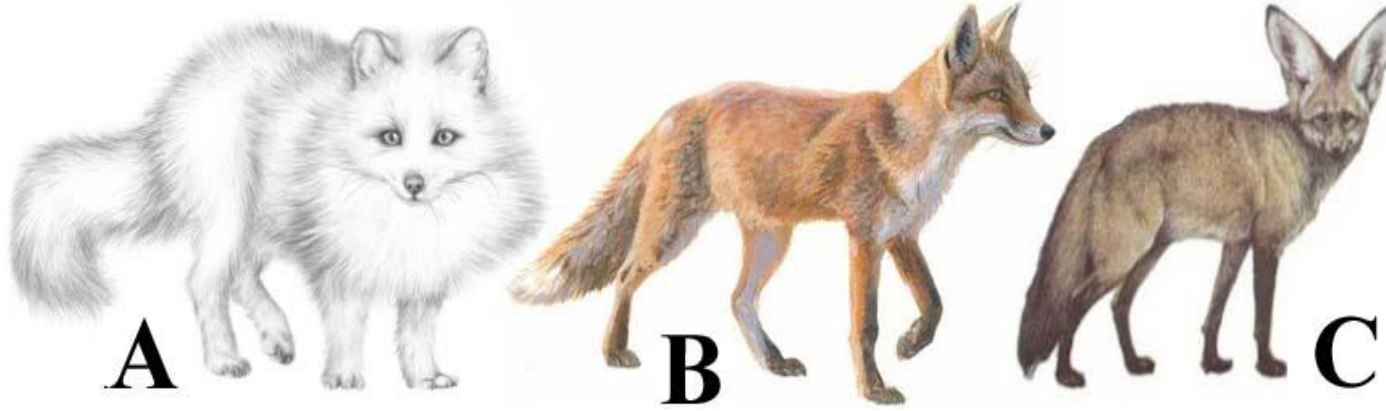

40.1. **A** hərfi ilə işarə olunan bölgədə hansı orqanoid yerləşmişdir;

40.2. **B** hərfi ilə işarə olunan struktur hansı funksiyanı yerinə yetirir;

40.3. Yumurtahüceyrənin mayalanması hansı orqanda baş verir.

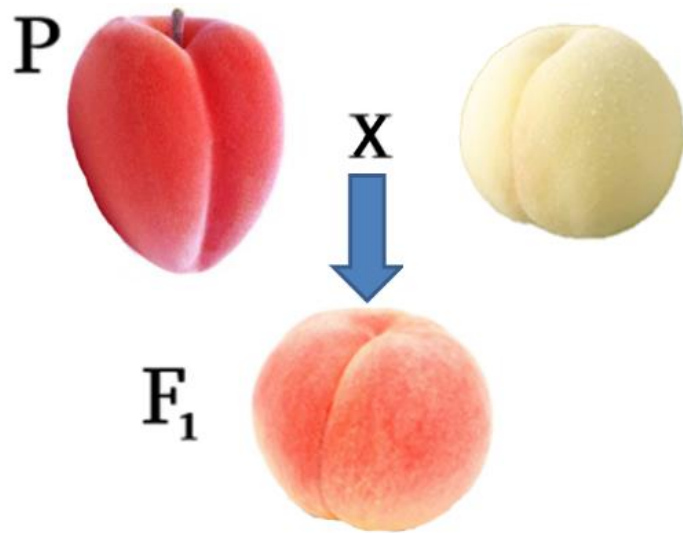
(2) 41. İllüstrasiyada fərqli ekoloji mühitə (soyuq, mülayim və isti iqlimə) uyğunlaşmış üç növ tülkü verilmişdir.

41.1. Heyvanlarda adaptasiyanın hansı növü formalaşdı?

41.2. Fərqli növlərin əmələ gəlməsinə təbii seçmənin hansı forması səbəb oldu?

(3) 42. Şaftalıda meyvənin rəngi – qırmızı, çəhrayı və ağ (A, a hərfləri ilə işarə edin) və forması - kürə formalı və ürək şəkilli (D, d hərfləri ilə işarə edin) irsi əlamətlərdir. İllüstrasiyaya əsaslanaraq müəyyən edin:

42.1. Başlanğıc bitkilərin (P) genotiplərini;

42.2. F₂- də çəhrayı, kürə formalı meyvəli bitkilərin əmələ gəlmə ehtimalını;

42.3. F₁ hibridin ağ, ürək şəkilli meyvəsi olan bitki ilə çarpazlaşmasından necə genotipə malik hibridlər formalaşacaq.

Birinci suala səhv cavab verdikdə, yaxud işarələrdən düzgün istifadə etmədiyiniz halda, digər cavablar qiymətləndirilməyəcək!